

Endelig tilsynsrapport

Tilsyn med fylkeskommunens ansvar for godkjenning,
oppfølging og veiledning av lærebedrifter

Nordland fylkeskommune

14.07.2014

Innhold

1. Innledning	4
2. Om tilsynet med Nordland fylkeskommune.....	4
2.1. Fylkesmannens tilsynshjemmel.....	4
2.2. Tema for tilsynet.....	4
2.3. Om gjennomføringen av tilsynet.....	5
3. Godkjenning av lærebedrifter	5
3.1. Rettslige krav	5
3.1.1. Overordnet krav til forsvarlig system	5
3.1.2. Krav til godkjenning av lærebedrift.....	6
3.1.3. Regler for saksbehandling ved godkjenning og tap av godkjenning	7
3.2. Fylkesmannens undersøkelser.....	7
3.2.1. Godkjenning	7
3.2.2. Tap av godkjenning	9
3.2.3. Saksbehandling	10
3.3. Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner	10
4. Oppfølging og veiledning av lærebedrifter	12
4.1. Rettslige krav	12
4.1.1. Overordnet krav til forsvarlig system	12
4.1.2. Oppfølging og veiledning av lærebedrifter.....	12
4.1.3. Utarbeidelse av intern plan for opplæringen	12
4.1.4. Halvårsvurdering for lærlinger og lære kandidater	13
4.1.5. Intern kvalitetssikring hos lærebedriften	13
4.1.6. Årlig rapport til fylkeskommunen	13
4.2. Fylkesmannens undersøkelser.....	13
4.2.1. Oppfølging og veiledning av lærebedrifter.....	13
4.2.2. Utarbeidelse av intern plan for opplæringen	14
4.2.3. Halvårsvurdering for lærlinger og lære kandidater	14
4.2.4. Intern kvalitetssikring hos lærebedriften	14
4.2.5. Årlig rapport til fylkeskommunen	15
4.3. Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner	15
5. Frist for retting av lovbrudd	16
5.1. Godkjenning av lærebedrifter.....	16
5.2. Oppfølging og veiledning av lærebedrifter	17

Vedlegg 1) Tilsynets dokumentasjonsgrunnlag	19
Vedlegg 2) Oversikt over hvem som ble intervjuet under tilsynet	21

1. Innledning

Fylkesmannen har i perioden fra 28.02.2014 til dags dato gjennomført tilsyn med fylkeskommunens ansvar for godkjenning, oppfølging og veiledning av lærebedrifter i Nordland fylkeskommune.

Det er fylkeskommunen som har det overordna ansvaret for at kravene i opplæringsloven etterleves, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Fylkeskommunen er derfor adressat for denne tilsynsrapporten.

I denne tilsynsrapporten er det fastsatt en frist for retting av lovbrudd som er avdekket under tilsynet. Fristen for å rette lovbrudd er **1. desember 2014**.

Dersom lovbrudd ikke er rettet innen fristen vil Fylkesmannen i Nordland vedta pålegg om retting med hjemmel i kommuneloven § 60 d.

2. Om tilsynet med Nordland fylkeskommune

2.1. Fylkesmannens tilsynshjemmel

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler med hjemmel i opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 10A. Tilsyn på området for opplæringsloven er lovligstilsyn, jf. kommuneloven § 60 b.

Tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette. Tilsyn skal være preget av åpenhet, likebehandling, etterprøvbarehet og effektivitet.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at rettslige krav ikke er oppfylt, betegnes dette som lovbrudd. Dette gjelder uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne som er brutt.

Fylkesmannens konklusjoner gis som pålegg. I tillegg kan Fylkesmannen gi merknader:

- Et *pålegg* gis når det avdekkes et lovstridig forhold, dvs. en mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av opplæringsloven, krav fastsatt i forskrift til opplæringsloven og/eller i forvaltningsloven. Et pålegg innebærer at forholdet må utbedres i henhold til aktuelle lovbestemmelser, jf. kommuneloven kapittel 10A.
- Med *merknad* menes råd fra Fylkesmannen som skoleeier ikke er *rettslig* forpliktet til å følge, men som vil kunne styrke elevenes rettssikkerhet og/eller fylkeskommunens ivaretagelse av området.

2.2. Tema for tilsynet

Tema for tilsynet er om fylkeskommunen som skoleeier ivaretar sitt ansvar for godkjenning, oppfølging og veiledning av lærebedrifter. Skoleeier skal ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om opplæringslovens krav oppfylles, jf. opplæringsloven § 13-10 annet ledd.

Det overordna målet med tilsynet er å styrke skoleeiers arbeid, avdekke en eventuell lovstridig praksis og sørge for at slik praksis endres. Tilsynet er avgrenset til skoleeiers arbeid opp mot lærebedrifter og opplæringskontor. Opplæringsringer er følgelig ikke kontrollert i dette tilsynet.

Bakgrunnen for valg av tema er Riksrevisjonens rapport om fagopplæring i bedrift (Dokument 3:6 (2012-2013) og Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av fagopplæring i bedrift. Riksrevisjonens undersøkelse viser at lærebedriftenes og fylkeskommunenes etterlevelse av opplæringslovens bestemmelser om kvalitetssikring og oppfølging av fagopplæringen er mangelfull.

2.3. Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Nordland fylkeskommune ble åpnet i brev datert 28.02.2014. Fylkeskommunen ble pålagt å legge frem dokumentasjon for Fylkesmannen, jf. kommuneloven § 60 c.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervjuer. Det fremgår av vedlegg 1 hvilke dokumenter som inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for dette tilsynet.

Det ble gjennomført stedlig tilsyn 29. og 30. april 2014 med åpningsmøte i forkant av intervjuene. Det fremgår av vedlegg 2 hvem som ble intervjuet under tilsynet.

Det presiseres at tilsynsrapporten ikke gir en helhetsvurdering av fylkeskommunen som skoleeier. Rapporten omhandler kun resultatet fra det valgte tilsynsystemet.

3. Godkjenning av lærebedrifter

3.1. Rettslige krav

3.1.1. Overordnet krav til forsvarlig system

Fylkeskommunen som skoleeier har ansvar for at kravene i opplæringsloven med tilhørende forskrifter blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Etter bestemmelsens annet ledd skal skoleeier ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp etterlevelsen av lovkravene.

I forarbeidene til opplæringsloven er forsvarlighetskravet utdypet.¹ Et forsvarlig system må være egnet til å avdekke lovstridige forhold. Systemet må dessuten sikre at det iverksettes adekvate tiltak dersom lovstridige forhold oppdages. Skoleeier står fritt til å utforme sine systemer med lokale tilpasninger, men forsvarlighetskravet innebærer et krav til skriftlighet.

Systemkravet i opplæringsloven forutsetter en aktiv, planmessig og kontinuerlig styring fra skoleeiers side. Dette for å sikre at systemet er kontinuerlig, konsistent og robust i forhold til endringer i organisasjonen. Det bør være rutiner for

¹ Ot.prp. nr. 55 (2003-2004)

kommunikasjon og samhandling mellom skoleeiers administrasjon og underliggende virksomheter. Det bør spesifiseres hva som skal gjøres, hvem som skal gjøre det, samt hvordan og når det skal skje. Dersom skoleeier delegerer oppgaver, må det kunne dokumenteres at delegasjonen er gjort formelt riktig og på forsvarlig måte. Dette for å sikre at den er kjent og etterprøvable. Delegerer skoleeier myndighet til å treffe enkeltvedtak, må dette komme tydelig frem i et delegasjonsreglement.

3.1.2. Krav til godkjenning av lærebedrift

Krav til godkjenning av lærebedrifter fremgår av opplæringsloven § 4-3, jf. forskrift til opplæringsloven § 11-1. Formålet er å sikre at bedriften har nødvendig kvalitet og kompetanse slik at lærlingen eller lærekandidaten får opplæring i overensstemmelse med kompetansemålene i læreplanen.

Fylkeskommunen der bedriften er lokalisert kan treffe vedtak om godkjenning. Virksomheten kan være privat eller offentlig eller et opplæringskontor.

Lærebedriften må være faglig vurdert av yrkesopplæringsnemnda, før fylkeskommunen kan treffe vedtak om godkjenning. Fylkeskommunen skal legge avgjørende vekt på vurderingen fra yrkesopplæringsnemnda før den vurderer bedriften opp mot de øvrige vilkårene i loven. Yrkesopplæringsnemnda kan imidlertid gi fylkeskommunen fullmakt til å gjøre den faglige vurderingen selv, men det forutsetter en tydelig delegasjon, jf. opplæringsloven § 12-4 siste ledd og lovforarbeidene.²

Det stilles krav til lærebedriftens virksomhet. Lærebedriften må kunne gi en opplæring som tilfredsstillende krav til innhold og omfang slik de fremgår av forskrift gitt i medhold av opplæringsloven § 3-4³. Videre er det presisert at lærebedriften skal ha minst en faglig leder som er faglig kvalifisert, som har ansvaret for opplæringa og som skal se til at krav i opplæringsloven med forskrifter blir oppfylt. Hver enkelt lærebedrift skal ha minst en instruktør som står for opplæringa av lærlingen eller lærekandidaten. Faglig leder og instruktør kan være samme person.

Dersom lærebedriften er et opplæringskontor gjelder det i tillegg til de ovenfor nevnte kravene, spesielle krav. De enkelte bedriftene som inngår i opplæringskontoret må være godkjent for at opplæringskontoret selv kan bli godkjent. Dersom medlemsbedriftene skal samarbeide om opplæringa, må opplæringskontoret dokumentere at de samlet sett gir et tilbud som tilfredsstillende krav til innhold og omfang, jf. forskrift gitt i medhold av opplæringsloven § 3-4⁴. Opplæringskontoret må dessuten ha forskrifter eller vedtekter som regulerer forholdet mellom opplæringskontoret og medlemsbedriftene. Skjer det endringer i sammensetningen av opplæringskontoret, må opplæringskontoret melde fra til fylkeskommunen. Fylkeskommunen plikter å vurdere godkjenningen på ny.

Etter forskrift til opplæringsloven § 11-5 kan fylkeskommunen trekke tilbake godkjenning som lærebedrift dersom lærebedriften ikke lenger oppfyller kravene gitt i opplæringsloven og forskrift til denne. Dersom det er gått mer enn to år fra siste

² Ot.prp. nr. 41 (2006-2007) s. 36

³ Forskrift til opplæringsloven kapittel 1,3 og 5 og forskrift om Læreplanverket for Kunnskapsløftet

⁴ Samme sted

avsluttede lærekontrakt eller opplæringskontrakt, må lærebedriften ha ny godkjenning, jf. forskrift til opplæringsloven § 11-5.

3.1.3. Regler for saksbehandling ved godkjenning og tap av godkjenning

Før vedtak treffes skal det som hovedregel sendes forhåndsvarsel til parten/partene, jf. forvaltningsloven § 16. Dette gjelder først og fremst dersom parten tidligere ikke har fått anledning til å uttale seg, enten gjennom søknad eller på annen måte. Et forhåndsvarsel skal gjøre rede for hva saken gjelder og ellers inneholde informasjon som anses påkrevet for at parten skal kunne ivareta sine interesser. Hovedregelen er at forhåndsvarsel skal gis skriftlig, og det skal settes en nærmere angitt frist til uttalelse må foreligge.

Et enkeltvedtak skal som hovedregel begrunnes samtidig med at vedtaket treffes, jf. forvaltningsloven § 24. I forvaltningsloven § 25 er det opplyst krav til begrunnelsens innhold. En begrunnelse må vise til de reglene som vedtaket bygger på. I den grad det er nødvendig skal begrunnelsen også vise til innholdet i reglene som ligger til grunn og problemstillingen vedtaket bygger på. Videre skal det redegjøres for de faktiske forhold som er lagt til grunn. De hensyn som har vært avgjørende ved utøvelsen av det forvaltningsmessige skjønn, bør også nevnes.

Det følger av forvaltningsloven § 27 at det skal opplyses om klageadgang, klagefrist, klageinstans og fremgangsmåte ved klage. I tillegg skal det opplyses om retten til å se sakens dokumenter. Dette gjelder både for positive og negative vedtak.

3.2. Fylkesmannens undersøkelser

Nordland fylke har omtrent 3500 lærlinger, og nær 80 % av lærebedriftene er tilknyttet opplæringskontor. Årlig deltar rundt 1300 lærlinger og instruktører på opplæring i regi av fylkeskommunen.

3.2.1. Godkjenning

Nordland fylkeskommune redegjør for at søknadsskjema for godkjenning er gjort tilgjengelig på fylkeskommunens nettside og at opplæringsloven § 4-3 angir forutsetninger for godkjenning. Fylkeskommunens praksis er at saksbehandler i faget behandler søknad om godkjenning som lærebedrift og skriver vedtak om godkjenning eller avslag. Saksbehandler i faget vurderer bedriftens produksjon/tjenesteyting, produksjonsmidler, utstyr og faglig leders kompetanse opp mot kravene i læreplanen for faget. Seksjonsleder underskriver vedtaket og sender dette til søker, med eventuell kopi til opplæringskontoret der søker er medlem.

I intervjuer bekreftes det at fylkeskommunen kontakter lærebedriften rundt godkjenningstidspunktet og sjekker ut at bedriften er kjent med læreplanen i det aktuelle faget.

Tilsynet viser at fylkeskommunen har etablert *team fagopplæring* som har til intensjon å være en arena som skal sikre lik praksis blant saksbehandlerne. Det avvikles teammøter annenhver uke der nye godkjenninger drøftes i fellesskap. Videre

er det utviklet felles maler for eksempelvis godkjenningsvedtak som skal sikre lik behandling.

Dokumenterte eksempler på vedtak om godkjenning som lærebedrift viser at vedtaket er tidsbegrenset til to år, og det er formulert i vedtaket at lærebedrift uten lærling de siste to årene må søke ny godkjenning. Dokumentasjon og intervjuer viser at fylkeskommunen ikke fatter nytt godkjenningsvedtak etter dette, og at det heller ikke foreligger skriftlige rutiner for ny godkjenning.

Det redegjøres videre for at saksbehandlingsprosedyren er den samme for alle bedrifter, uavhengig av medlemskap til opplæringskontor. Det gjøres heller ikke forskjell på godkjenning av private og offentlige bedrifter. I noen tilfeller bidrar fylkeskommunen til å sikre rimelig nærhet mellom faglig leder og instruktør/lærling i offentlige bedrifter.

Fylkeskommunen redegjør for at de kontrollerer om lærebedriften er en enkeltstående bedrift eller et opplæringskontor. Søkerbedriften må krysse av for dette i søknadsskjemaet, samt påføre organisasjonsnummer. Også lærekontrakten ivaretar dette.

Fylkeskommunen redegjør for at de kontrollerer om lærebedriften har faglig leder som har ansvaret for opplæringen, og som skal se til at lærebedriften oppfyller kravene i regelverket. De viser videre til at denne kontrollen blir ivaretatt via lærekontrakten og Vigo-systemet i forbindelse med godkjenningsprosessen. Fylkeskommunen kontrollerer at faglig leder er faglig kvalifisert ved at det tas en gjennomgang av attester og kompetansebevis. Fylkeskommunen har i sin redegjørelse vist til faglig leders ansvar for planlegging, dokumentasjon og vurdering av opplæringen. Fylkeskommunen forutsetter at faglig leder delegerer opplæringen til instruktører i virksomheten. Fylkesmannen kan fortsatt ikke se at Fylkeskommunen i tilstrekkelig grad har redegjort for den spesifikke instruktørrollen.

Nordland fylkeskommune godkjenner i noen tilfeller lærebedrifter med begrensninger. Siktemålet er da å skrive opplæringskontrakt med lære kandidat(-er), eller bidra innenfor begrensede kompetansemål i tilfeller der lærlingen skal veksle mellom lærebedrifter.

Fylkeskommunen redegjør for at de tilstreber å besøke bedriften før den blir godkjent, for å kunne vurdere produksjon opp mot læreplan og veilede bedriften/faglig leder om retter og plikter. Dersom det er fattet godkjenningsvedtak uten at fylkeskommunen har besøkt bedriften, tilstrebes bedriftsbesøk innen rimelig tid etter godkjenning.

Videre er det redegjort for at fylkeskommunen i noen tilfeller bruker representant fra prøvenemnda i den faglige vurderingen av bedriften. Representanten fra prøvenemnda gir da sin anbefaling til fylkeskommunen, samt råd, veiledning og nettverk til bedriften.

Det fremgår av fylkestingets saksprotokoll 11/2008 *Retningslinjer for godkjenning av lærebedrifter*, at forvaltningsoppgaver yrkesopplæringsnemnda hadde før lovendring, ble delegert til fylkeskommunen ved opplæringscenteret (nå utdanningsavdelinga). *Retningslinjer for godkjenning av lærebedrifter* inneholder henvisninger til lovbestemmelser og læreplanverket. Videre beskriver retningslinjene krav til lærebedriften, faglig leder/instruktør og ansattes representant. Retningslinjene beskriver at søkerbedriften skal informeres på forhånd, og at prøvenemnda må gi en saklig begrunnet tilråding som skal vedlegges søknad om godkjenning. Yrkesopplæringsnemnda tilrår at fylkeskommunen innretter sitt arbeid ut fra forslag og tilrådninger som fremkommer i denne nevnte saken. De stiller krav om at nye lærebedrifter skal delta på introduksjonskurs/godkjenningskurs.

Fylkeskommunen redegjør for at de ikke har anledning til å følge opp det enkelte læreforhold, og viser til at opplæringsloven med forskrifter forutsetter egenkontroll i lærebedriften. Videre redegjøres det for at alle opplæringskontorer skal ha system og rutiner som skal bidra til at opplæringen i bedriftene planlegges, dokumenteres og vurderes. Enkeltstående bedrifter skal ha tilsvarende rutiner. Utover dette viser fylkeskommunen i egenvurderingsskjemaet til at de iverksetter tiltak som rapportering, planlagte eller tilfeldige besøk, undersøkelser, dokumentasjon og instruktørkurs.

Fylkeskommunen redegjør videre for at de ikke krever at den dokumenterte opplæringen rapporteres, eksempelvis ved oppmelding til fagprøve. Lærlingundersøkelsen og rapportering fra lærebedriftene gir fylkeskommunen informasjon om områder det må jobbes med. Fylkeskommunen viser også til at de mottar informasjon fra ulikt hold (lærlinger, foresatte og lærere), i tillegg til egen innhenting av informasjon. Prøvenemndene gir informasjon om tilstanden i bedriften i forbindelse med fag- og svenneprøver.

Dokumentasjon og intervjuer viser at Nordland fylkeskommune kontrollerer at opplæringskontor har bestemmelser (vedtekter eller avtale) som fastsetter hva den enkelte bedrift skal gi av opplæring.

Fylkesmannen har mottatt dokumentasjon på vedtekter, samarbeidsavtaler og opplæringsavtaler som beskriver ansvarsforholdet mellom opplæringskontor og lærebedrift. Fylkeskommunen skriver i sin redegjørelse at de får eller innhenter vedtekter med oversikt over rutiner som verifiserer ansvar og oppgaver i forholdet til medlemsbedriftene. Videre deltar fylkeskommunen på noen årsmøter hos opplæringskontorene, og er inne i en runde med dialogmøter med samtlige opplæringskontorer.

3.2.2. Tap av godkjenning

Nordland fylkeskommune redegjør for at de ikke har skriftlig nedfelt rutine som beskriver hva som kan føre til tap av godkjenning som lærebedrift, eller hvordan slike saker skal behandles. Det fremgår av redegjørelsen at fylkeskommunens tilnærming vil være å vurdere tiltak som kan rette opp forholdene som skulle tilsi tap av godkjenning.

Intervjuer viser at det ikke er fattet vedtak om tap av godkjenning som lærebedrift de senere år. Fylkeskommunen redegjør for at praksis er å rydde jevnlig/årlig i listen over lærebedrifter. Lærebedrifter som ikke har hatt lærling de siste to årene, varsles da muntlig om at de vil tas ut av listen. Det er ikke dokumentert eksempler på vedtak om tap av godkjenning. Det er et uttalt ønske å beholde eksisterende lærebedrifter og rekruttere nye lærebedrifter.

Fylkeskommunen gir til kjenne at de er kjent med at forvaltningslovens regler skal følges i eventuelle vedtak om tap av godkjenning som lærebedrift. Videre redegjør fylkeskommunen for at det vil være naturlig å bringe partene i yrkesopplæringsnemnda inn i vurdering, drøfting og anbefaling i denne sammenheng.

Utskrift fra forannevnte saksprotokoll 11/2008 beskriver at fylkeskommunen har rett til å frata en bedrift godkjenningen dersom den ikke oppfyller de forutsetninger som ligger i det å være lærebedrift. Ifølge retningslinjene skal en sak om tap av godkjenning bli fremlagt for yrkesopplæringsnemnda for uttalelse før fylkeskommunen fatter endelig vedtak.

Fylkeskommunen har ikke dokumentert skriftlig delegasjon fra yrkesopplæringsnemnda til fylkeskommunen om faglig vurdering i forbindelse med tap av godkjenning av lærebedrift.

3.2.3. Saksbehandling

Nordland fylkeskommune har dokumentert vedtak om godkjenning som lærebedrift. Nevnte vedtak er hjemlet i opplæringsloven § 4-3. Disse vedtakene opplyser ikke om forvaltningslovens bestemmelser for klageregler.

Fylkeskommunen har også dokumentert to vedtak om avslag på søknad om godkjenning som lærebedrift. Fylkesmannen vil bemerke at det ene vedtaket er et avvisningsvedtak, og ikke et avslag. Vedtaket som da gjenstår som relevant her, beskriver de faktiske forhold som er lagt til grunn, men viser ikke til hjemmel for enkeltvedtaket. Vedtaket opplyser om klageadgang og klagefrist. Fylkeskommunen opplyser ikke om klageinstans eller om rett til innsyn i sakens dokumenter. De opplyser om fremgangsmåten ved klage ved at denne skal skje skriftlig, men ikke hvor klagen skal fremsettes.

Ettersom fylkeskommunen ikke har forevist eksempler på vedtak om tap av godkjenning, har de naturligvis ikke eksempler på forhåndsvarsel om slike vedtak. Fylkeskommunen redegjør for at det vil være naturlig å sende et skriftlig forhåndsvarsel dersom dette blir aktualisert.

3.3. Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner

Nordland fylkeskommune har etablert en praksis i henhold til *Retningslinjer for godkjenning av lærebedrifter*, men har ikke implementert rutine for dette. Kravet til rutiner er at de skal være skriftlig nedfelt, mens kravet til implementering er at rutinen skal ha virket i organisasjonen over en viss tid. Fylkesmannen kan ikke se at fylkeskommunen har sikret en personuavhengig praksis i egen organisasjon. Et

eksempel på manglende rutiner er at tiltenkte bedriftsbesøk i forbindelse med godkjenningsprosessen blir preget av vilkårlighet og avhenger av den enkelte saksbehandlers timeplan.

Vår vurdering er at fylkeskommunen kontrollerer at lærebedriften har faglig leder som har ansvar for opplæringen, og at denne er faglig kvalifisert. Tilsynet har ikke sannsynliggjort at fylkeskommunen kontrollerer om lærebedriften har en eller flere instruktører som står for opplæringen av lærlingene og lærekandidatene.

Fylkeskommunen sikrer ikke at lærebedriften er en slik virksomhet og har slikt utstyr at den kan gi opplæring i samsvar med læreplanen. Det er ikke holdepunkter for å si at fylkeskommunen systematisk kontrollerer at lærlingene skal delta i lærebedriftens produksjon i et slikt omfang og med en slik variasjon at de får opplæring i alle målene i læreplanen.

Før fylkeskommunen kan godkjenne lærebedriften, må den etter opplæringsloven være faglig vurdert av yrkesopplæringsnemnda. Fylkeskommunen viser til at fylkestinget i møte 27.02.2008 delegerte forvaltningsmessige oppgaver. Delegasjonen har ikke vært forevist Fylkesmannen i forbindelse med tilsynet. Vår vurdering er at sak 11/2008 ikke kan anses som en delegasjon fra yrkesopplæringsnemnda til fylkeskommunen om *faglig vurdering* i forbindelse med godkjenning av lærebedrift/tap av godkjenning. Riktignok har yrkesopplæringsnemnda tilrådd at saken følges, og de stilte som forutsetning for godkjenning at lærebedriften deltok på kurs. Likevel kan vi ikke se at hverken fylkeskommunen eller yrkesopplæringsnemnda hadde noe bevisst forhold til at yrkesopplæringsnemnda fortsatt hadde en oppgave i tilknytning til godkjenning av lærebedrifter. Dette understøttes av at kurs ikke er et obligatorisk krav til lærebedriftene. I tillegg går det ikke tydelig frem av dokumentasjon eller intervjuer at yrkesopplæringsnemnda selv delegerte oppgaven, slik som opplæringsloven § 12-4 siste ledd foreskriver.

I og med at det ikke foreligger en skriftlig delegasjon av oppgaven med faglig vurdering av lærebedrifter, kan vi heller ikke se at yrkesopplæringsnemnda har lagt føringer for hvordan fylkeskommunen skal innrette sitt arbeid med den faglige vurderingen av lærebedrifter. Dermed oppstår et vakuum i organisasjonen der saksbehandler i faget kan foreta både faglig vurdering og godkjenning, uten at dette er hjemlet i delegasjonsreglementet. Uten nødvendige delegasjoner og rutiner, viser tilsynet at også bruken av prøvenemdas medlemmer til å forstå den faglige vurderingen blir preget av vilkårlighet og den enkelte saksbehandlers initiativ.

Tilsynet viser at fagopplæringen i fylket utgjør en omfangsrik og komplisert organisasjonsstruktur med mange parter og ansvarsnivåer. Fylkeskommunen kan likevel ikke basere sitt kvalitetssystem på informasjon og forventninger til lærebedriftenes egenkontroll. Lærebedriftene har åpenbare plikter etter opplæringsloven med forskrifter. Nordland fylkeskommune som skoleeier har derimot *et overordnet ansvar* for at kravene i opplæringsloven med tilhørende forskrifter blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Systemkravet i opplæringsloven forutsetter en aktiv, planmessig og kontinuerlig styring fra skoleeiers side. Tilsynet har ikke sannsynliggjort at Nordland fylkeskommune som *skoleeier* har et forsvarlig system for å vurdere og følge opp etterlevelsen av lovkravene. Fylkesmannen vil bemerke at skoleeiers ansvar for et forsvarlig system ikke kan overlates til andre.

Fylkeskommunen har utarbeidet store mengder informasjonsmateriell som retter seg mot lærlinger/lærekandidater og lærebedrifter/opplæringskontor. Tilsynet avdekker en sterk tiltro til effekten av informasjon, og instruktørkurset fremheves som særlig betydningsfullt. Fylkesmannen registrerer at dette kurset ikke er obligatorisk, og dermed vil man ikke fange opp alle lærebedriftene i fylket.

Det foreligger ikke skriftlig rutine for hva som kan medføre tap av godkjenning som lærebedrift, og hvilke prosedyrer som skal følges i denne type saker. Gjeldende praksis i fylkeskommunen er å utbedre forholdene som kan medføre tap av godkjenning. Målsettingen er å beholde eksisterende lærebedrifter. Dette kan trekke i retning av at hensynet til samfunnskontrakten tillegges større vekt enn kvalitetssikring av lærebedriftene. Vår vurdering er at fylkeskommunen ikke kan sannsynliggjøre at arbeidet med å fjerne lærebedrifter igangsettes etter to år uten lærling. Videre vurderer vi det slik at når lærebedriftene fjernes fra listen, er dette i realiteten tap av godkjenning. Fylkeskommunen har ikke rutiner for når tid de skal vurdere tap av godkjenning.

På bakgrunn av de dokumenterte vedtak om godkjenning ser vi samlet sett noen mangler. Fylkeskommunen ivaretar ikke forvaltningslovens krav til bestemmelser for opplysninger om klageadgang, klagefrist, lovhjemmel, rett til innsyn i sakens dokumenter og klageinstans.

4. Oppfølging og veiledning av lærebedrifter

4.1. Rettslige krav

4.1.1. Overordnet krav til forsvarlig system

Kravet i opplæringsloven § 13-10 annet ledd om forsvarlig system gjelder også på dette området. Fylkeskommunen skal altså ha et system som sikrer at oppfølging og veiledning av lærebedriftene, slik at lærebedriftene overholder sine lovpålagte plikter. Her viser vi for øvrig til lovkommentaren som er gitt under vårt punkt 3.1.1.

4.1.2. Oppfølging og veiledning av lærebedrifter

I forbindelse med godkjenning av lærebedrifter skal fylkeskommunen veilede og følge opp lærebedriftene, i tillegg til å kontrollere at den enkelte bedriften fyller kraven for å bli godkjent, jf. opplæringsloven § 4-8.

4.1.3. Utarbeidelse av intern plan for opplæringen

Lærebedriften skal utvikle en intern plan for opplæringa som skal skje i bedriften, jf. opplæringsloven § 4-4. Med intern plan forstås en generell plan for utøving av opplæring som ikke nødvendigvis er tilknyttet en spesifikk lærling eller lærekandidat. Den interne planen skal sikre at lærlingen eller lærekandidaten får en opplæring som tilfredsstillende krav i læreplanverket. Dersom lærlingen eller lærekandidaten har rett til spesialundervisning etter opplæringsloven kapittel 5, skal lærebedriften utarbeide en individuell opplæringsplan etter reglene i opplæringsloven § 5-5. Den interne planen må i så tilfelle også vise hvordan opplæringa skal tilfredsstillende krav i den individuelle opplæringsplanen.

4.1.4. Halvårsvurdering for lærlinger og lærekandidater

Det følger av forskrift til opplæringsloven § 3-11 at lærling og lærekandidat skal ha underveisvurdering og at de en gang hvert halvår skal ha en samtale med instruktør om sin utvikling i forhold til kompetansemålene i læreplanen. Samtalen skal gjennomføres i forbindelse med halvårsvurdering. Halvårsvurderingen er uten karakter og skal beskrive kompetansen til lærlingen og lærekandidaten i forhold til kompetansemålene i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-14. Videre skal lærlingen eller lærekandidaten gjennom halvårsvurderingen få veiledning om hvordan vedkommende kan øke sin kompetanse i faget. Forskriftsbestemmelsen viser til at det som hovedregel er instruktøren som skal gjennomføre halvårsvurderingen.

4.1.5. Intern kvalitetssikring hos lærebedriften

Lærebedriften har det overordnede ansvaret for at de oppfyller krav i lov og forskrift, jf. opplæringsloven § 4-7. Det vil si at lærebedriften og opplæringskontoret har ansvar for å ha internkontroll som ledd i arbeidet med å sikre at lærlingen eller lærekandidaten får den opplæringen den har krav på. Den eller de faglige lederne i bedriften skal sammen med representanter fra arbeidstakerne jevnlig se til at lærebedriften følger de pliktene som følger av loven og aktuelle forskrifter.

4.1.6. Årlig rapport til fylkeskommunen

Det følger av opplæringsloven § 4-7 at lærebedriften årlig skal rapportere til fylkeskommunen om opplæringa av lærlinger og lærekandidater. Denne informasjonen er viktig fordi den vil danne grunnlag for fylkeskommunens videre arbeid med å utvikle fag- og yrkesopplæringa.

4.2. Fylkesmannens undersøkelser

4.2.1. Oppfølging og veiledning av lærebedrifter

Nordland fylkeskommune redegjør for at det ikke foreligger en skriftlig rutine for oppfølging og veiledning av lærebedrifter, men at de har implementerte tiltak ved at godkjenningsprosessen følger et innarbeidet mønster. Ifølge redegjørelsen jobber fylkeskommunen hele tiden med å gjøre relevant informasjon så tilgjengelig som mulig, og det forutsettes at lærebedriftene oppsøker informasjon, herunder tar kontakt ved behov. Fylkeskommunen tilstreber bedriftsbesøk og tilbyr lokale kurstilbud der det gis informasjon og veiledning om hvordan organisere en god fagopplæring. Ellers viser de til tilbud fra partene i arbeidslivet og de videregående skolene om samarbeid for kvalitet i fagopplæringen.

Fylkeskommunen har redegjort for at de kartlegger lærebedriftenes behov for oppfølging og veiledning, men at dette ikke skjer på en systematisk måte. Behovskartleggingen skjer i forbindelse med godkjenningsprosessen. Intervjuer bekrefter at den årlige bedriftsrapporteringen har endret system, men dette er ikke virksomt på tilsynstidspunktet. Det er redegjort for at saksbehandler for faget foretar en fortløpende vurdering av behovet for oppfølging og veiledning, og iverksetter eventuelle tiltak.

Intervjuer og dokumentasjon viser at lærebedrifter som ikke lenger oppfyller kravene og som ikke fratas godkjenningen, gis oppfølging og veiledning. Fylkeskommunen har redegjort for at de har som målsetting å beholde eksisterende lærebedrifter og vil vurdere tiltak fortløpende.

4.2.2. Utarbeidelse av intern plan for opplæringen

Nordland fylkeskommune har redegjort for at de har implementerte tiltak, men ingen skriftlig rutine som sikrer at lærebedriftene utvikler interne planer for opplæringen som tilfredsstillende kravene i læreplanverket. De skriver videre at erfaringsmessig er dette en av de mest utfordrende oppgavene både for lærebedriften og fylkeskommunens oppfølging. Fylkeskommunen viser til at de tilrettelegger for at lærebedriftene kan utvikle egne planer, eksempelvis gjennom instruktørkurset. Ellers oppfordres det til bruk av opplæringsboka og mappemodellen.

Fylkeskommunen redegjør for at de ikke har skriftlig rutine for å iverksette tiltak der det avdekkes at det ikke utvikles planer eller at planene ikke oppfyller kravene i LK06. De redegjør for at de har implementert tiltak ved at det iverksettes kontakt og aktivitet overfor bedriften når det avdekkes avvik. Tiltak kan være møter eller invitasjon til skolering, og tilbud gis til alle virksomheter der det fremkommer behov. Intervjuer bekrefter dette. Fylkeskommunen forutsetter at opplæringskontoret følger opp lærebedriften på dette området.

4.2.3. Halvårsvurdering for lærlinger og lære kandidater

Nordland fylkeskommune redegjør for at de ikke har rutine eller tiltak som sikrer at alle lærlingene får halvårsvurdering.

De redegjør for at de har rutiner og tiltak som sikrer at alle lærebedrifter og lærlinger er kjent med at det skal skje slik vurdering, og viser til instruktørkurs, opplæringsbok og mappemodell.

Fylkeskommunen redegjør for at de ikke har skriftlig rutine for å iverksette tiltak der det avdekkes at det ikke gjennomføres halvårsvurdering, men redegjør for at de har implementerte tiltak som møter eller invitasjon til skolering.

4.2.4. Intern kvalitetssikring hos lærebedriften

Fylkeskommunen redegjør for at de ikke har skriftlig rutine som sikrer at lærebedriftene utvikler et system for intern kvalitetssikring (internkontroll), slik at lærlingene og lære kandidater får opplæring i samsvar med lov og forskrifter. De redegjør for at de har implementerte tiltak som opplæringsboka og mappemodellen som presenteres på kurs og gjøres kjent ved godkjenning. De fleste opplæringskontorene har bygget opp egne systemer på samme grunnlag, og mange bransjer tilbyr lignende systemer.

Videre fremgår det av redegjørelsen at fylkeskommunen ikke har implementert rutine for å iverksette tiltak der det avdekkes at lærebedriftene ikke har et slikt system eller systemet ikke er i samsvar med loven.

4.2.5. Årlig rapport til fylkeskommunen

Fylkeskommunen har i egenvurderingsskjemaet svart at de har implementert rutine som sikrer at lærebedriftene årlig rapporterer til fylkeskommunen om opplæringen av lærlinger og lære kandidater. De viser til at det har skjedd rapportering med svarfrist 30. april, og at spørsmålene i bedriftsrapporteringen treffer mange av spørsmålene i dette tilsynet.

Fylkeskommunen har svart nei på egenvurderingsskjemaets spørsmål om de har implementert rutine for å iverksette tiltak der rapporteringen viser at opplæringen ikke er i samsvar med loven og kravene i LK06.

4.3. Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner

Tilsynet avdekker en sterk tiltro til effekten av informasjon og forventninger til lærebedriftenes proaktivitet/selvstendighet. Oppfølgings- og veiledningsarbeidet i ettertid av godkjenningprosessen bærer preg av dette.

Det forhold at det ikke fins en skriftlig rutine for oppfølging og veiledning av lærebedrifter, medfører at fylkeskommunen ikke har en beredskap på dette området og at det ikke sikres enhetlig praksis i organisasjonen. I fraværet av et system for kartlegging, kan konsekvensen bli at den enkelte saksbehandler i faget blir overlatt til seg selv når det gjelder å sikre dette og følge opp resultatet. Videre blir det forventet proaktivitet fra lærebedriftene som kan resultere i at det blir ulik behandling av bedriftene, og at man ikke fanger opp behov som faktisk er tilstede. Tilsynet har ikke sannsynliggjort at endrede behov underveis i læretiden vil bli systematisk kartlagt. Tilsynet viser videre at det er svak bevissthet i organisasjonen om sammenhengen mellom formålet med kartleggingen og bruken av resultater fra kartleggingen.

Fylkeskommunen ivaretar sin informasjonsplikt når de gjør lærlinger og faglige ledere kjent med krav til interne planer, halvårsvurdering og internkontroll via presentasjon av opplæringsboka og mappemodellen på lærling- og instruktørkurs. Likevel er dette bare begynnelsen. Fylkeskommunens veilednings- og oppfølgingsansvar gjelder hele læretiden ut, og fylkeskommunen kan ikke automatisk slutte at mottatt informasjon er oppfattet og blir etterlevet av lærebedriften. Dette må kontrolleres. I tillegg legger vi vekt på at kursene ikke er obligatoriske slik yrkesopplæringsnemnda forutsatte i sak 11/2008, samt at ikke alle deltar.

Fylkeskommunen har uttalte forventninger til opplæringskontorene som den juridiske ansvarlige i kontraktsforholdet med lærebedriften, herunder ansvaret for oppfølging og veiledning om halvårsvurdering og interne planer i lærebedriften. Dette kan like fullt ikke frata fylkeskommunen ansvaret for en systematisk avsjekk med henblikk på om opplæringskontorene faktisk overholder sitt ansvar, og til syvende og sist at lærebedriften dermed oppfyller kravene overfor lærling eller lære kandidat.

Fylkesmannens vurdering er at fylkeskommunen mangler en plan for bruk av resultatene etter den årlige rapporteringen til fylkeskommunen, og iverksettelse av eventuelle tiltak i kjølvannet av denne.

Skoleeiers forsvarlige system skal være i stand til selv å avdekke, vurdere og eventuelt iverksette reparerende tiltak. Når Nordland fylkeskommune mangler

skriftlige rutiner for veiledning og oppfølging av lærebedrifter, blir systemet svært sårbart. Det blir da tilfeldig om vesentlige endringer i lærebedriftene fanges opp, hvorvidt lærebedriftene oppfylder lovkravene og det er fare for at lærebedriftenes behov ikke fanges opp. Fylkesmannen vil igjen bemerke at skoleeiers ansvar for et forsvarlig system ikke kan overlates til andre, jf. forutsetningen om opplæringskontorenes egenansvar.

5. Frist for retting av lovbrudd

Fylkesmannen har under punkt 3.3. og 4.3. konstatert lovbrudd. I denne rapporten gis Nordland fylkeskommune frist til å rette det ulovlige forholdet, jf. kommuneloven § 60 d.

Frist for retting er 1. desember 2014.

Nordland fylkeskommune må innen denne datoen sende fylkesmannen en erklæring om at de ulovlige forholdene er rettet, samt en redegjørelse for hvordan de er rettet.

Dersom lovbruddene ikke rettes innen den fastsatte rettefristen, vil fylkesmannen vedta pålegg om retting. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som vedtak og vil kunne påklages i henhold til reglene i forvaltningsloven kapittel VI.

Følgende pålegg er aktuelle å vedta etter utløp av rettefristen i denne rapporten:

5.1. Godkjenning av lærebedrifter

Pålegg 1

Nordland fylkeskommune skal sørge for å ha et forsvarlig system for vurdering av om kravene i opplæringsloven og forskrift til loven blir oppfylt ved behandling av søknader om godkjenning av lærebedrifter og ved tap av godkjenning, jf. opplæringsloven § 13-10 annet ledd. Dette innebærer at:

- a) Fylkeskommunen etablerer og implementerer skriftlige rutiner, som sikrer at alle i organisasjonen som har oppgaver knyttet til godkjenning av lærebedrifter og ved tap av godkjenning, er kjent med oppgaver og ansvarsfordeling.
- b) Rutinene må sikre kommunikasjon og samhandling for å oppnå enhetlig praksis.
- c) Det foreligger rutiner for å sette inn nødvendige tiltak dersom det avdekkes at praksis ikke er i samsvar med lovkravene.

Pålegg 2

Nordland fylkeskommune skal sørge for at søknader om godkjenning og tap av godkjenning behandles i samsvar med vilkårene i loven, jf. opplæringsloven § 4-3 og forskrift til opplæringsloven §§ 11-1 og 11-5. Dette innebærer at:

- a) Fylkeskommunen må innhente en faglig vurdering fra yrkesopplæringsnemnda, eller fra den som har fått delegert den faglige vurderingen både ved godkjenning og ved tap av godkjenning.

- b) Fylkeskommunen må kontrollere at lærebedriften og hver enkelt bedrift som inngår i et opplæringskontor, er en slik virksomhet og har slikt utstyr at den kan gi opplæring i samsvar med læreplanen.
- c) Fylkeskommunen må kontrollere at lærlingene skal delta i bedriftens produksjon i et slikt omfang og med en slik variasjon at de får opplæring i alle målene i læreplanen.
- d) Fylkeskommunen må kontrollere at lærebedrifter og hver enkelt bedrift som inngår i et opplæringskontor har en eller flere instruktører som står for opplæringen av lærlingen/lærekandidaten.
- e) Fylkeskommunen må implementere rutiner for å vurdere tap av godkjenning dersom lærebedriften ikke lenger oppfyller krav i lov og forskrift.

Pålegg 3

Nordland fylkeskommune skal sørge for at vedtak om godkjenning og tap av godkjenning følger forvaltningslovens krav til enkeltvedtak, jf. opplæringsloven § 4-3 sammenholdt med forvaltningsloven kapittel IV-VI.

5.2. Oppfølging og veiledning av lærebedrifter

Pålegg 1

Nordland fylkeskommune skal sørge for å ha et forsvarlig system for oppfølging og veiledning av lærebedriftene, jf. opplæringsloven § 13-10 annet ledd. Dette innebærer at:

- a) Fylkeskommunen skal etablere og implementere skriftlige rutiner, som sikrer at alle i organisasjonen som har oppgaver knyttet til oppfølging og veiledning av lærebedrifter, er kjent med oppgaver og ansvarsfordeling.
- b) Rutinene må sikre kommunikasjon og samhandling for å oppnå enhetlig praksis.
- c) Det foreligger rutiner for å sette inn nødvendige tiltak dersom det avdekkes at praksis ikke er i samsvar med lovkravene.

Pålegg 2

Nordland fylkeskommune skal veilede og følge opp lærebedriftene, jf. opplæringsloven § 4-8. Dette innebærer at:

- a) Fylkeskommunen skal kartlegge lærebedriftenes behov for oppfølging og veiledning.
- b) Fylkeskommunen skal vurdere behov for oppfølging og veiledning basert på kartleggingen.
- c) Fylkeskommunen skal gjennomføre oppfølgings- og veiledningstiltak i henhold til behov.

Pålegg 3

Nordland fylkeskommune skal kontrollere at lærebedriften utvikler en intern plan for opplæringa som skal skje i bedriften, jf. opplæringsloven § 4-4. Dette innebærer at:

- a) Fylkeskommunen må sikre at lærebedriftene utvikler interne planer for opplæringen som tilfredsstillende kravene i læreplanverket.
- b) Fylkeskommunen må sikre at det iverksettes tiltak der det avdekkes at det ikke utvikles planer eller at planene ikke oppfyller kravene i LK06.

Pålegg 4

Nordland fylkeskommune skal kontrollere at lærling og lærekandidat får halvårsvurdering som beskriver kompetansen til lærlingen og lærekandidaten i henhold til kompetansemålene i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-11 og 3-14. Dette innebærer at:

- a) Fylkeskommunen må sikre at alle lærlinger og lærekandidater får halvårsvurdering.
- b) Fylkeskommunen må iverksette tiltak der det avdekkes at det ikke gjennomføres halvårsvurdering.

Pålegg 5

Nordland fylkeskommune skal kontrollere at lærebedriften og opplæringskontoret har internkontroll som ledd i arbeidet med å sikre at lærlingen eller lærekandidaten får den opplæringen den har krav på, jf. opplæringsloven § 4-7. Dette innebærer at:

- a) Fylkeskommunen må sikre at lærebedriften og opplæringskontoret har internkontrollsystem.
- b) Fylkeskommunen må sikre at det iverksettes tiltak når lærebedriftene ikke har et slikt system eller systemet ikke er i samsvar med loven.

Pålegg 6

Nordland fylkeskommune skal sørge for at lærebedriften årlig rapporterer til fylkeskommunen om opplæringa av lærlinger og lærekandidater, jf. opplæringsloven § 4-7 annet ledd. Fylkeskommunen må sikre at det iverksettes tiltak der rapporteringen viser at opplæringen ikke er i samsvar med loven og kravene i LK06.

Vedlegg 1) Tilsynets dokumentasjonsgrunnlag

- Oversendelsesbrev fra Nordland fylkeskommune datert 26.03.2014
- Egenvurderingsskjema fra Nordland fylkeskommune
- Utdanningsavdelingens virksomhetsplan for 2014
- Utviklingsmål for videregående opplæring i Nordland
- Bedre læring – strategiplan 2014-2018
- Videregående opplæring i Nordland – tilstandsrapport 2013
- Yrkesopplæringsnemnda – handlingsplan 2012–2015
- Yrkesopplæringsnemnda – årsmelding 2013
- Utkast til rutinebeskrivelser fagopplæring
- Navne- og adresseliste for opplæringskontorene i Nordland
- 3 eksempler på vedtekter/styringsdokumenter for opplæringskontor
- Folder med informasjon til nye lærebedrifter
- Retningslinjer for godkjenning av lærebedrifter - saksprotokoll og utskrift sak 11/08 fra Nordland fylkeskommune
- Skjema for søknad om godkjenning som lærebedrift
- Skjema for melding om ny faglig leder i opplæringskontor/lærebedrift
- Kvalitet i videregående opplæring – opplæring i bedrift
- Fagopplæring i bedrift – håndbok om rettigheter og plikter, arbeidsmåter og vurdering i læreforhold for 2012-2014 og 2013-2015
- Tidligere formidling til læreplass i 2014
- Brev fra fylkesråd for utdanning 17.01.2014 - samarbeid om læreplasser
- Mal for godkjenning som lærebedrift
- 7 eksempler for dokumentasjon av godkjenningsprosessen: Forberedende informasjon, søknad om å bli lærebedrift, godkjenningsvedtak, avslag på søknad som lærebedrift, diplom og vurdering av lærebedrift.
- Folder med tips og råd til deg som skal søke læreplass
- Mal for lærekontrakt
- 2 eksempler på utfylt lærekontrakt vedlagt informasjon fra utdanningsavdelingen
- Folder om rettigheter og plikter i lære for lærlinger og lære kandidater
- Folder om internkontroll i den enkelte lærebedrift
- Informasjon om overgang til elektroniske lærekontrakter
- Informasjon om standard arbeidsavtale fra Direktoratet for Arbeidstilsynet
- Opplæringsbok – opplæring i bedrift
- Mappemodellen for lærlinger og lære kandidater – metode og system for opplæring og vurdering. Mal for avtale om mappevurdering/arbeidsoppgave med vurdering, samleskjema for vurdering av arbeidsoppgaver
- Informasjon om rapportering om opplæringen av lærlinger og lære kandidater
- Utskrift av 27.03.2014 om læringsresultater for fag- og svenneprøver
- Resultater fra lærlingundersøkelsen 2013 for Nordland/nasjonalt
- Maler for lærlingen/lære kandidatens og bedriftens vurderingsskjema, handlingsplan og bedriftsbasert vurdering
- Informasjon om lærlingkurs og instruktør opplæring: Kurstilbud 2013-2014, statistikk over antall deltakere og kurstyper fra 2011 til 2013, presentasjoner som viser innhold i lærlingkurs og instruktørkurs del 1 og 2
- Veileder- og instruktørhåndboka

-
- Den nødvendige samtalen
 - Mal for opplæringsplan for lærling
 - Maler for halvårsvurderinger
 - Arbeidsfordeling mellom fagopplæringssjef, seksjonsleder og teamkoordinator ved utdanningsavdelingen
 - Oversikt over formidling pr. 30.04.2014
 - Oversikt over team fagopplæring
 - Oversikt over tverrgående team, utdanningsavdelingen
 - Organisasjonskart utdanning
 - Oversikt over fag fordelt på saksbehandlere
 - Reglement for delegasjon av myndighet fra fylkestinget – revidering. Fylkestingssak 111/12
 - Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget, oktober 2012
 - Skjema for avbrudd/endring i læretiden

Vedlegg 2) Oversikt over hvem som ble intervjuet under tilsynet

Fylkesutdanningssjef Tone Vangen

Seksjonsleder opplæring i skole og bedrift Torild Birgitte Nilsen

Leder for yrkesopplæringsnemnda Liv Hov

Teamkoordinator Sten Tennfjord

Rådgiver barne- og ungdomsarbeiderfaget Frid Sund

Rådgiver bygg- og anleggsgag Bjarne Olsen

Kvalitetsleder utdanning Øystein Olsen